

Kurteya medyayê ya projeyê ji bo piştgirîkirina girêdanên mexdûran

Hejmar: 3 || 1 Nîsan 2024 - 30 Eylûl 2024

Wêne: TSyria Campain / Zekeriya Abdulkafi

Pêşgotin:

Rêxistin komeleyên Sûrî ku ji hêla malbatên girtiyan ve hatine avakirin, girîngtirîn eksena têkoşîna rastî û dadmendiyê ji bo sedema wendabûna kesên bi darê zorê li deverên cuda yên Sûriyê temsîl dikin.

Ev tevger û komele jî ji bo mexdûran hêviya gelek kesan a edaletê temsîl dikin û dixwazin êşên malbatên bi bandor ronî bikin, zextê li rayedaran bikin ku li ser aqûbeta girtî û windayan agahiyek zelal bidin û berpirsyarên bînpêkirinan berpirsyar bin.

Aktîvistên van komeleyan dozên Girtin û windakirina bi zorê belge dikin, desteka hiqûqî û psîkolojîk didin malbatên windayan û di asta herêmi û navneteweyî de tevkarîyê li hişyarkirina van mijaran dikin. Bi van hewldanan komeleyên mafên mirovan hewl didin zemîneke hevbeş ji bo aştî û aramiya li Sûriyê ava bikin, li ser bîngeha rêgeza edaletê wekî bîngehek ji nû ve avakirina baweriyê di navbera endamên civakê de û pêşxistina lihevkerinê.

Ev belge bi dayîna madî ya ji aliyê Yekîtiya Ewropayê ve hat amadekirin. Naveroka vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide

Der barê komeleyên mexdûran de

Malbatên ji bo Azadiyê:

Malbatên Ji bo Azadiyê tevgereke ku malbatên girtiyan li hev dicivîne û bi zorê ji aliyê aliyên cuda ve bi şerê Sûriyeyê re tên windakirin. Di Sibata' 2017 an de li Cenevreyê ji aliyê 5 jinên ji malbatên girtî, binçavkirî ,wendakirî û bi zorê hatin windakirin ,hat destpêkirin.

Tevger ji bo pêşxistina hişmendiya giştî dixebite ku her malbatek xwedî kesayetekî ku hatiye girtin ,binçavkirin an jî bi darê zorê hatiye windakirin ,bi armanca zextê li hemû aliyan ,herêmî yan jî navneteweyî bike da ku daxwazên malbatên girtiyan û kesên bi zorê hatine windakirin pêk bîne .Tevger daxwaza eşkerekirina navên hemû girtiyan ku ji aliyê rêjîma Sûriyeyê ve hatine girtin û hemû aliyên nakok dike û hesab ji hemû rayedarên û bi taybet rayedarên hikumeta Sûriyeyê ji bînpêkirinên ku der heqê girtiyan de hatine kirin û hîna jî têne kirin û bi darê zorê winda bûne.

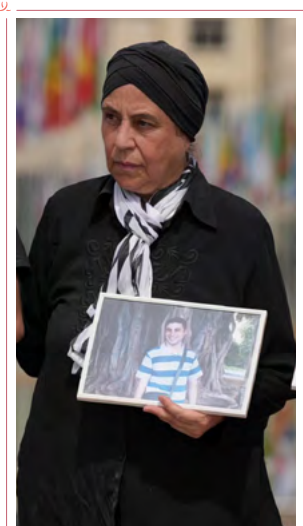

Komeleya Malbatên Qesrê:

Komeleya Malbatên Qeyser di Sibata'2018 an de ji aliyê malbatên qurbanîyên ku di bin îşkenceyê de jiyana xwe ji dest dane ve hate damezirandin û bi rêya wêneyên ku ji aliyê Qeyser ve hatine veqetandin ,wênekêşekî Sûriyeyî ku wêneyên belgekirina êşkenceya li girtîgehên Sûriyeyê parve kir.

Lîga bal dikişînin ser daxwaza darizandina îxlalkarên hiqûqê yên li Sûriyeyê û hemû mexdûrên 'Komara Ereba Sûriyeyê' ku di dîmenên Qesrê, kur û keçên "malbatên Qesrê" de cih girtin, dinirxîne.

Lîga ji bo daxwaza rastî, edalet û rehabîlîtasyonê ji bo hemû qurbanîyên îşkenceyê û windakirina bi darê zorê li Sûriyeyê dixebite û piştgiriya endamên malbatê di prosedurên hiqûqî de ku li dijî tawanbarên bînpêkirinên mafên mirovan ku li Sûriyeyê rû dane, dike.

Massar:

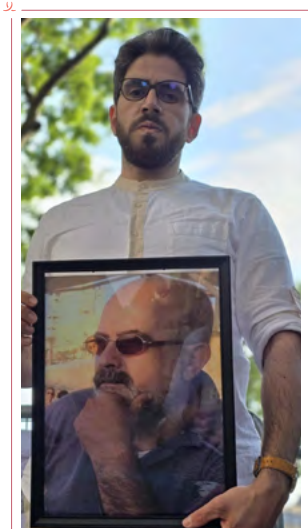
Masar ango Koalîsyona Malbatên Kesên ku ji aliyê Dewleta Îslamî ve hatine revandin ,di Nîsana'2019 an de ji aliyê xizmên kesên ku daiş'ê ew revandine ve di dema kontrolkirina herêmên li Sûriyê de di navbera salên'2013-2019 an de hate avakirin .Komele bi giranî ji bo aşkerakirina çarenûsa hemû kesên ji rêxistinê ne ,dozên kesên hatine revandin û navên kesên hatine revandin belge bike û toreyê bi malbatên kesên revandî û revandî re bike da ku çalakiyeke birêxistinkirî û bi bandor der barê doza wan de pêk bîne ji bilî rêgirtina li ber egera revandîyê û girêdana wê bi hokarê giştîyê windabûyîyan û windayan li Sûriya.

Însiyatîfa Taafî:

Taafî ku di sala 2017' an de ji aliyê kesên ku li Sûriyeyê bi awayekî kêfî hatine girtin, hatiye avakirin, armanc dike ku mirovên ji binçavkirinê xelas bûne piştgirî û parastina wan bike, ji bo başkirin û entegrekirina jiyana çalak û piştgirîdayîna têkoşîna wan a ji bo hesabpîrsîna hiqûqî û edaletê ye.

Însiyatîf bi sazî û rêxistinên mafên mirovan ên mexdûrên bînpêkirinan re hevkarîyê dike û koordîne dike da ku ji bo sedem bînpêkirin û zext li biryarkeran bê kirin ku guhertineke di polîtîka û qanûnan de pêk bînin, têkildarî îşkence, windakirinên bi zorê, binçavkirinên keyfî û înfazên kurteber.

Sinerjî:

T'azur însiyatîfeke li ser bingeha civakê ye ku di 11'ê Adara 2021'an de ji aliyê komek ji qurbanîyên Sûriyeyî ve hat damezirandin û armanc dike ku mexdûrên pevçûna li Sûriyê ji nû ve tawîz bike û bi karibin xwe temsîl bikin, mafên xwe bixwazin û bi awayekî çalak beşdarî xebatên hesabpîrsîna bibin û edaletê pêk bînin.

t'azur ji bo belgekirina hemû bînpêkirinên mafên mirovan li Bakur û Bakurê Rohhilatê Sûriyê, parastina delîl, belge û şahidiyan, tevkariyê li pêvajoyên heqîqet, berpirsyarî û edaletê dike, her wiha xurtkirina kapasîteyên qurbanîyan û parastina sedemên wan ji bo avakirina civakeke ku doza mafên xwe dike, dixebite.

Malbatên ji bo Rastî û Edaletê:

Rêxistineke Sûriyeyî ye ku di sala 2021 'an de li Tirkîyeyê hatiye avakirin, ji aliyê malbatên windayan û bi zorê li Sûriyeyê hatine windakirin. Di Cotmeha 2022'an de lîsansa birêvebirina komeleyên Tirk hatibû dayîn û li Antakyayê buroyeke fermî vekiribû.

Rêxistin armanc dike ku mafên girtî û bi darê zorê li Sûriyeyê hatine windakirin biparêze, alîkariya hiqûqî, psîkolojîk û aborî bide malbatên mexdûran û dozên windakirinên bi zorê, îşkence û şîdeta zayendî belge bike. Ji bilî piştgiriya civaka penaber û koçber, bi taybet jin û zarok, ji aliyê derûnî û zagonî ve.

Min azad bike Min berde:

Rêxistina civakî ya sivil ku di sala 2017 'an de weke mala resepsiyonê ji bo jinên li bakurrojavyê Sûriyeyê asê man e hat avakirin. Di sala 2019'a de wek rêxistineke femînîst ku ji bo bihêzkirina kesên ji tundiyê rizgar bûne dixebite û di nav wan de kesên ku bi zorê hatine girtin û malbatên kesên ku bi zorê hatine windakirin jî xebatên xwe domandin. Rêxistin armanc dike ku di her astê de xebatên jinan bipêş bixe û bi pêş bixe da ku jin bigihîje cihên biryardayînê. Ji bo rehabilitasyona kesên di binçavan de mane û jinên ku ji şîdeta fîzîkî, psîkolojîk û zayendî rizgar bûne, dixebite.

Tovê qencyê:

Înîsyatîfa "Tovê Qencyê" projeya ku di sala 2020'an de ji aliyê komek jinên malbatên girtiyan ve hatiye destpêkirin û li Sûriyeyê bi darê zorê hatine windakirin û armanc dike ku ji kur û keçên van girtiyan re piştgiriya psîkososyal bike. Însyatîf hewl dide ku cihên ewle ji zarokan re ava bike da ku hestên xwe bînin ziman û bandorên êşên ku rastî wan hatine, bi rêya gelek çalakîyên ku bi armanca xurtkirina bawerîya bi xwe bi huner û nivîsandinê û bilindkirina hişmendiya mafên mirovan hatine kirin, sivik bike. Înîsyatîf bi koordîneya berdewam a bi Malbatên Azadiyê re serbixwe dixebite.

Rojanekirinên herêmî û navdewletî li ser mijara windahiyên bi darê zorê li Sûriyê:

Fransa di doza Dabbaxê de cezayê muebbetê li 3 berpîrsên Sûriyeyê birî

Dadgeha Tawanana ya Parîsê di 24ê Gulana 2024an de sê berpîrsên bilind yê Sûrî bi tawanên dijî mirovahî yê û tawanên şerî li dijî Sûriyên Fransî Mazen El Dabbagh û kurê wî Patrick el-Dabbagh mehkûm kir

Elî Memlûk, Cemîl El-Hesen û Ebdesselam Mehmûd bi tawanên zindankirin, îşkence, bi darê zorê windakirin û kuştinê ku sûcên li dijî mirovahiyê pêk tîne û her wiha sûcê talankirina milkên ku sûcekî şer e, bi cezayê muebbetê hatin cezakirin.

Der barê biryara dadgehê de birayê mexdûr Mazen Obeyda El Dabbax got, “Ez û malbata xwe ji vê biryara ku me hêvî dikir xwe bigihînin û bixebitin, gelekî kêfxweş in. Vê cenabê Derwêş û Patrîk careke din venagerîne jiyane, bêguman ji bo me cihê kêfxweşiyê mezin e.”

Dadgeha Ceza ya Sûlhê piştî 4 rojan ji guhdarkirina çawîşên pispor û kesên ji Girtîgeha Balafirgeha Mezzehê ku Mazen û Patrîk lê girtî ne, tevî şahidiyên partiyên sivil Obeîda, Hanan El-Debbax û Rêveberê Giştî yê Navenda Ragihandin û Azadiya Ramanê ya Sûriyeyê Mazen Derwîş biryara xwe da. Endamên Tegera Azadî, Komeleya Malbatên Qesrê, Serbest Me û Însiyatîva Başkirinê tevî rûniştinên dadgehê bûn.

Parêzer Mazen Derwîş [diyar k ir](#), Dîrektorê Giştî yê Navenda Ragihandin û Azadiya Îfadeyê ya Sûriyeyê û Sekreterê Giştî yê Federasyona Mafên Mirovan a Navneteweyî (FIDH) got, “Ev şermazarkirin ne tenê li gorî pîvana sûcên li Patrîk û Mazen El Dabbagh hatine kirin, bi gelek sûcên li dijî Sûriyeyiyên din jî hatine kirin re eleqedar e. Hewldanên têkoşîna li dijî bêcezahiştina sûcên ku rêjîma Sûriyeyê û hemû aliyên vê nakokiyê pêk anîne dê berdewam bikin.”

Ji parêzerên malbata Dabbagh, FIDH û Navenda Ragihandin û Azadiya Suryaniyan Clemence Bectart got, “Ev serketin ji bo hemû Sûriyeyîyan, ji bo parêzvanên mafên mirovan, ji bo her kesên daxwaza edaletê dikin û di serî de ji bo rûmeta mexdûran e. Ew hemû heq dikin û ew heq kirine.”

Darizandina Fransayê yekem car bû ku rayedarên rejîma Sûriyeyê ji ber sûcên şer hatibûn mehkûmkirin.

Li gel biryara Dadgeha Ceza ya Parîsê, Saziyên [mexdûr](#) ên ji Peymana Heqîqet û Edaletê bi [Navenda](#) Ragihandin û Azadiya Çapemeniyê ya Sûriyeyê re hevkarî kirin, ji bo piştgiriya bi edalet û hevgyrtina bi mexdûrên îşkenceyê û windakirina bi zorê re çalakiyên piştgiriye li dar dixinm li bajarê Fransa Parîsê [û çend](#) bajarên Sûriyeyê di gulana 2024

Dadgeha Temyîzê ya Parîsê biryara girtinê ya der barê Beşar Esad de piştrast kir

Dadgeha Temyîzê ya Parîsê [piştrast kir](#), Dadgeha Temyîzê li Parîsê, rastiya fermana girtinê ya li dijî Serokê Sûrî Beşar Esad, birayê wî Maher El Esad û du karbidestên payebilind yê Sûrî piştrast kir ku berpîrsiya êrîşên kîmawî yê li ser Gouta û Douma di Tebaxa 2013'an de pêk anîye. Di Gulana 2024'an de Dozgeriya Têkoşîna li dijî Terorê ya

Neteweyî ya Fransayê bi hinceta “parêzbendiya kesane ya serokan dema li ser desthilatdariyê ye” daxwaza betalkirina biryara girtinê ya der barê Beşar Esad de pêşkêş kir.

[Ev](#) biryar, li gorî daxuyaniya hevpar a aliyên sîvîl a li dozê hat weşandin, “Hem ji bo mexdûr û mirovên ji van êrîşan rizgar bûne hem jî ji bo edaleta navneteweyî gaveke girîng a pêşvebirinê pêk tîne.” Dibe ku wezîfedarên ku hovîtiyên bi vî rengî dikin - tevî payeyan jî nikarin ji hesabpîrsinê bêpar bimînin.”

Parêzer Mazen Derwîş damezrîner û rêveberê giştî yê Navenda Ragihandin û Azadiya Derbirînê ya Sûriyê got: “Em dadgeha temyîzê ya Parîsê pîroz dîkin ji bo piştrastkirina biryarên girtinê yên li dijî Beşar Esed Ev biryara dîrokî, ji bo mexdûrên êrîşên kîmyewî gaveke girîng a ji bo edaletê temsîl dike. Mesajeke zelal dide ku bêcezahiştina sûcên giran nayê tehemûlkirin û serdema bêcezahiştinê weke mertalên bêceza hiştinê qediya ye.”

Di Mijdara 2023an de, meqamên dadwerî yên Fransî li dijî Esed fermana girtinê ya navnetewî [derxist](#), birayê wî Mahîr fermandarê beşa çarem a Artêşa Sûriyeyê Tûggeneral Xesan Ebas, rêveberê şaxê 450 a Navenda Lêkolînên Zanistî û Lêkolînê ya Sûriyeyê û Tûggeneral Bassam El Hesên şêwirmendê serokwezaretîyê yê karên stratejîk û berpîrsê tîkîliyê di navbera qesra serokatîyê û Navenda Lêkolînên Zanistî ya Sûriyeyê de bi sûcdariya hevkarîya di êrîşên ku sûcên şer û sûcên li dijî mirovahiyê pêk tîne.

Beşa Destkeftiyan

aktîvîteyên hevpar û daxuyaniyên komeleyên mexdûran

Di daxuyaniya hevbeş de ji bo pêşwazîkirina cezayê muebbetê yê 3 berpîrsên ewlehiyê li Sûriyê di doza Mazen û Patrîk Debbax de

Di 4'ê Hezîrana 2024'an de rêxistinên civaka sîvil û komeleyên qurbanîyan ên Sûriyeyê û kesên sax bi daxuyaniyek hevbeş [îmze Kirin](#) û di doza windabûn û kuştina Mazen El-Debbagh û kurê wî Patrick El-Debbagh de biryara Dadgeha Cezaya Parîsê ya cezayê muebbetê ji bo sê rayedarên payebilind ên ewlekariyê yên Sûriyeyê pêşwazî kirin. Di daxuyaniyê de biryara der heqê General Elî Mamlûk, Tumgeneral Cemîl El-Hesen û Tûggeneral Ebdîselam Mehmûd de hate nîrxandin û gawek girîng li ser rêya edaletê û piştrastkirina berdewama xebatên têkoşîna li dijî bêcezaştinê hate destnîşankirin, heta ku hemû kiryarên bînpêkirinên li Sûriyeyê berpîrsyar werin dîtin û qurbanî bi awayekî guncaw werin tawîzkirin û telfîkirin.

Roja Cîhanî ya Piştgiyariya Bi Mexdûrên Êşkenceyê re

Di Roja Cîhanî ya Piştgiyariya Qurbanîyên Îşkenceyê de 26 'ê Hezîrana 2024'an, kesên rizgarbûyî û malbatên qurbanî û windayan di çarçoveya Peymana Rastî û Edaletê de [daxuyaniyeke](#) hevbeş der barê nepêkanîna tedbîrên tedbîrê yên ku ji aliyê Dadgeha Navneteweyî ve di mijara bînpêkirina Peymana li dijî îşkenceyê de ji aliyê Dadgeha Navneteweyî ve hatine avakirin, belav kirin. Di daxuyaniyê de hate tekezîkirin ku îşkence li navendên bîncavkirinê yên hikumeta Sûriyeyê hîna di meriyetê de ye, ji bilî veşartina berdewam û tunekirina delîlan bi zanabûn, ev yek jî berdewama bînpêkirina Hevpeymana Navdewletî ya li dijî îşkenceyê ye.

Roja Navneteweyî ya Qurbanîyên Windakirinên Bi Zorê

Di 30'ê Tebaxê Roja Qurbanîyên Windahîyên Bi Zorê de malbatên qurbanîyan bi kesên ku ji Malbatên Şehîdên Heqîqet û Edaletê rizgar bûne re hevdiîtin pêk anîn û di nav de "[Malbatên Ji bo Heqîqet û Edaletê](#)", Komeleya "[Sinerjî](#)", Komele "[Malbatên Qesrê](#)", "[Malbatên ji bo Azadiyê](#)" û "Azad Bikem", Li gel kampanya ji bo Sûriyeyê, li derveyî navenda Neteweyên Yekbûyî ya li

Cenevreyê di çarçoveya çalakiya ji bo daxwaza girtîyan û windakirina bi darê zorê ya li Sûriyeyê de wêneyên hezkiriyên xwe hildabûn Malbatan name ji hezkiriyên xwe yên bi darê zorê hatine windakirin re li ser peykerê peykerê "Şahê Holê" yê peykersazê Suryan Xalid Dawa ku wêneyê dîktatorekî ku bi darê zorê bi sed hezaran welatîyên Sûriyeyê winda bûye vedibêje, nivîsandin.

Di heman rojê de Mesar çalakiyeke komê li dar xist û tê de malbatên kesên ji aliyê DAIŞ'ê ve hatine revandin bi awayekî simbolîk hezkiriyên xwe yên winda bi amadekirina xwarinên xwe yên bijare bi bîr anîn Jinên beşdar bi amadekirina xwarinên ku hezkiriyên wan li gundewarê bakurê Helebê, Reqa û Dêrazorê li Sûriyê û Riha li Tirkiyê anîn bîra wan, beşdar bûn."

Çalakiyên parêzvaniyê

Di 17 û 18'ê Nîsana 2024'an de T'ezûr du panel li Reqa û Kobanê/ Eyn El-Ereb bi malbatên windayan û kesên bi darê zorê hatine windakirin re organîze kirin û, bi armanca peydakirina nûvejenên mijara windayan û bi taybet girêdayî xebatên [Wegfa](#) Serbixwe ya Windayan li Sûriyê û, nîqaşkirina pêwîstî û pêşiyên malbatan û girîngiya beşdarbûna wan a çalak di lêgerîn, rastî û hewldanên edaletê de.

“Sinerjî” di 12’ê Hezîrana 2024’an de [raporek](#) derbarê zêdekirina girtinên keyfî li herêmên di bin kontrola Tirkîyê de li bakurê Sûriyeyê weşand û di 29’ê Hezîrana 2024’an de [daxuyaniyek](#) bi navê saleke biryara damezirandina Weqfa Serbixwe ya Windayan li Sûriyê hate weşandin. T’azur di 23’ê Tîrmeha 2024’an de nûçeyek bi sernavê “[Qêrînên bêhed](#)” li ser girtina keyfî û îşkenceya li herêmên ewle yên Bakurê Sûriyeyê û ya din jî di 8’ê Tebaxa 2024’an de bi sernavê “[Mirin li pey me ye](#)” weşand û behsa bandorên êrişên Tirkîyê yên li ser bakurê rojhilatê Sûriyeyê di nivê yekem ê sala 2024’an de kir. Komeleyê di 15’ê Tebaxa 2024’a de [raporek](#) der heqê binpêkirinên hêzên Tirkîyeyê li Bakurê Sûriyeyê de amade kir.

Ji aliyê xwe ve, “Min Azad Bike”, wek yek ji girêdanên Peymana Rastî û Edaletê, bi hevkarîya “[Nobedariya Emel](#)”, beşdarî lidarxistin û [pêkanîna](#) bûyereke alî ya li perava heştêmîn Konferansa Brukselê ya 29’ê Nisana 2024’an a bi navê “Lêgerîna Bersivan: Danûstendina Malbatên Sûriyeyî bi [Weqfa](#) ya Windayan li Sûriyê (IIMP)” kir. Di aktîvîteya alî de li ser girîngiya rola navendî ya malbat û kesên ku di warê piştgiriya kesên windabûyî li Sûriyê de, lêkolînli ser awayên ku civaka navnetewî dikare piştgiriya saziya serbixwe bike di xebatên lêgerînê de û piştgiriya malbatan bandor kir.

di çarçêweya peywendîdar de û bi boneya salvegera salekê ya biryara damezrandina Weqfa Serbixwe ya Kar û Barên Windayîyan li Sûriya [kesên](#) ku ji însyatîfa” Taafî “rizgar bûn û malbatên qurbanîyan û windayan di çarçoveya Peymana Heqîqet û Edaletê de di’ 29 ê Hezîrana 2024’an de daxuyaniyek dan û xwestin biryara damezrandina

saziyê bileztir bikin ,çarenûs û cihê windayan diyar bikin û dawî li êşên malbat û xizmên xwe bînin.

Di 7'ê Tîrmeha 2024'an de wek nûnerê Saziyên Peymana Heqîqet û Edaletê “ [Azad Me beşdarî](#)” çalakiya li ser aliyên civîna Komîsyona Mafên Mirovan a li Navenda Neteweyên Yekbûyî ya li Cenevreyê ya li ser mafên jin û malên jinan li Sûriyê bû.

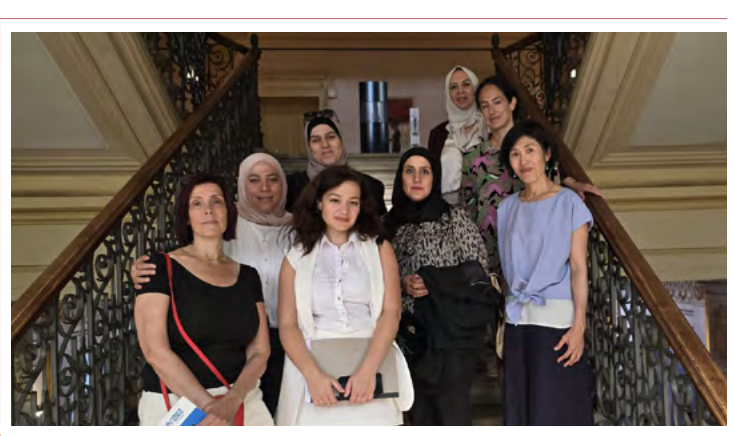
Di çalakiyê de li ser bînpêkirina mafên jin û xaniyan li Sûriyê hate rawestan û nîqaşên sereke li ser zehmetiyên giran ên jinên Sûriyeyê yên di derbarê mafên niştecihbûn û milkan de û bi taybet girtin û bînpêkirina mafên milkiyetê Herweha li ser rola rexnegir a [Weqfa](#) Serbixwe ya Windayan li Sûriyê (IIMP) û giringiya piştgiriya navneteweyî ya ji bo van mijarên zextê hatin dest girtin.

Komeleya Mesar di 11ê Tîrmeha 2024 an de bi ekîba destpêkirina [Weqfa](#) Serbixwe ya Windayan li Sûriyê re di 11ê Tîrmeha 2024 an de civînek li dar xist û di civînê de xebatên giştî yên ku di 29ê Hezîrana 2023 an de ji bo derxistina biryara damezirandina saziyê hatibû dayîn Her wiha tîma destpêkirinê behsa pêkhatiyên lêkolîn û piştevanîyê yên ku xebatên saziya serbixwe pêk tînin ,ji bilî rola binyatanî ya qurbanîyan di xebatên xwe de û pîlanên tîmê ji bo temamkirina avakirina avaniya îdarî ya saziyê di çend mehên bê de kir.

Ji aliyê xwe ve beşdarên malbatên kesên ku hatine revandin pirsên xwe li ser rola Weqfê di eşkerekirina çarenûsa windayan de kirin, pêşniyar û pêşniyar pêşkêş kirin da ku karê xwe bi pêş bixin, têkiliya wê bi malbatên windayan re hêsantir bikin û ji tîma destpêkirina xebatên lêgerînê xwest ku lez bidin destpêkirin da ku malbat çarenûsa hezkiriyên xwe nas bikin.

Li 20 Temmuz/tîrmeha 2024, tevgerê [birêxistin kir](#) “Malbatên Ji Bo Azadiyê” de Malbatên Ji bo Azadiyê li Berlînê li dijî vegera bi zorê û dersînorkirina penaberên Sûriyeyî ji Tirkiye û Lubnanê ber bi Sûriyeyê ve xwepêşandanek li dar xistin û li wir penaberên vegeriyan, rastî xeteriya bînpêkirin û destdirêjiyên giran tînin ku di nav de girtinên keyfî, îşkence, muameleya xerab, windakirina bi darê zorê û bidarvekirinê heye.

Tîma tevgerê ji bi rê ve bir “Malbatên Ji Bo Azadiyê” Di Tebaxa 2024 'an de li Cenevreyê çend hevdîtinên diplomatic. Nûnerên jin ên tevgerê bi mîsyonên daîmî yên Brîtanya, Îtalya, Amerîka û Kolombiyayê re tevî hevdîtinan bûn, Di dema ku tevger û daxwazên wê hatin pêşkêşkirin de, û behsa destpêkirina sazûmana serbixwe li ser kesên windabûyî li Sûriyê bikin. Nûneran her wiha kurteyek

li ser çarçoveya Sûriyeyê û rewşa binçavkiriyan pêşkêş kirin, Li rex nîqaşkirina xeteriya normalîzekirina bi hikûmeta Sûriyeyê re û bandora wê li ser rêya siyasî ya pirsgirêka Sûriyeyê.

Tîma “Malbatên Ji bo Azadiyê” bi Koma Xebatê ya Windakirinên Bi Zorê û Koma Xebatê ya Binçavkirina Keyfî re civiya û mekanîzmeya xebatên tîman li ser dosyaya Sûriyeyê nîqaş kirin û li ser cewherê têkiliya wan bi hikûmeta Sûriyeyê û Weqfa Serbixwe ya Windayan re lêkolîn kirin.

Her wiha ekîba Tevgerê bi ekîba OHCHR, Komîsyona Windayan a Navneteweyî (ICMP) û Nûnerê Taybet ê Neteweyên Yekbûyî yê ji bo Sûriyeyê tevî hevdîtînan cuda bû.

Komeleya Malbatên Qesrê di 12ê Îlona 2024an de [rapora](#) “Ne Bijarteya me ye, lê mehkûmê hêviyê ye” da destpêkirin. Di raporê de cih da analîza hevpeyvînan bi pêncî jinên ku di bin bandora wendabûna bi zorê ya malbateke mêr li Sûriyê de, û armanca wan ew e ku analîzeke berawirdî di navbera tecrubeyên rastîn ên van jinan û bandora sîstem û sîstemên hiqûqî û civakî yên heyî yên li welat pêk bînin. Di raporê de bi tespîten ku Komeleya Malbatên Qesrê armanc dike ku bi nêzîkatiya li ser mexdûriyetê û mafên wan mijara windakirina bi zorê were hişmendkirin

“ Malbatên Qesrê “du semîner ji bo destpêkirina raporê li bajarê [Babê](#) | Di 6ê Îlonê de ,û bajarê [Ezazê](#) di 13ê mehê de

Gilîya tawanên nû li dijî karbidestên rejîma Sûrî

Ji Komeleyê piştgirî “Malbatên Qesrê” û [Navenda Ewropayê](#) ji bo makezagonî û mafên mirovan, [Çêkiri](#) Malbatên 4 mexdûrên binçavkirî ji aliyê îstixbarata Sûriyeyê ve, bi gilînameya dadgeriyê ya li Serdozgerê Giştî yê Federalî Li bajarê Karlsruhe yê Elmanyayê 23 Eylûl 2024 tarihinde, li dijî karbidestên bilind yên Sûrî bi tawana tawanên dijî mirovahîyê, Di nava van de cînayet, binçavkirina kêfî û îşkence heye. Di dozê de 4 mexdûrên ku di salên 2012 û 2013’an de hatin girtin, kuştin, binçavkirina kêfî û îşkence tê meroqkirin. Malbatên wan bi “Wêneyên Qesrê” ew nas kirin, ku destdirêjyên cidî di zîndanên hikûmeta Sûriya de nîşan dide

Yek ji damezrînerên Komeleya Malbatên Qeyseriyê Yasmîn El-Meşan teqez kir ku “Gilî armanc dike ku edaletê ji hemû sûriyan re pêk bîne û sûcên îşkenceyê yên ku rêjîma Sûriyeyê di zîndanên wê de şopandiye eşkere bike.”

Perwerde û projeyên ji bo piştgirîdayîna sedema windayan - piştgiriya ji bo malbat û mexdûran:

Mesar li ser dosyaya kesên winda bûyî li ser destên DAIŞ'ê ku di Çileyê 2024 'an de dest pê kiribû rêzperwerde pêk anî. Di mehên Nîsan û Gulanê de malbatên revandiyên beşdarî çalakiya perwerdeyê ya li ser "Mekanîzmeyên Belgekirin û Raporkirinê" bûn û piştî çalakiyên hatin kirin, rêveçûna pêvajoya belgekirinê zelal kirin.

Komeleyê xebatên pakêta perwerdeyê di Gulana 2024 'an de bi dawî kir û tede parêzvanî, armanc û stratejiyên xwe bi dest xist û bal kişand ser modela ku komeleyên "Peymana Heqîqet û Edaletê" li Sûriyeyê pêşkêş kirine.

Ji aliyê xwe ve, îmzekirî "Malbatên Heqîqet û Edaletê" " Di pûşpera yekem a 2024an de peymaneke hevpariyê bi [Weqfa Eûro-Deryaya Navîn](#) ji bo destkêkirina parêzvanên mafên mirovan ên di nava projeyê de "Belgekirina dozên nû û piştgirîdayîna malbatên windayan ên li Antakyayê ji bo xwe gihandina xizmetên berdest." Proje armanc dike ku 900 dozên nû li databasê

zêde bike û radest bike [Atolye](#) Desteka hiqûqî ya ji bo kesên ji erdhejzedeyên li Tirkîyeyê bandor bûne û entegrasyona wan a li nava civaka hosta hêsan dike.

Tevgerê li sê herêmên Walîtiya Hatayê (Reyhanli, Tanuz û Antakya) rûniştinên piştgiriya hiqûqî pêk anîn û di encama erdhejan de 135 malbatên windayan hedef hatin girtin. Hersê jî bi cih anî [Atolye](#) Ji Bo 45 xwedekarên endamên Daîreya Cemaweriyê ya Ji Bo Zexmkirina Malbatên Windayan, ji bo rojê tam a xebatê perwerde.

Malbatên Heqîqet û Edaletê 3 hezar belav kirin [Broşûr](#) li qada kar a ji bo desteka hiqûqî 225 wendahî û wendahiyan nû yên li danegeha rêxistinê hatin zêdekirin hat belgekirin.

"Malbatên ji bo Heqîqet û Edaletê" ku ji damezrînerên Komeleyê Parêzer Enes Dalû temsîl dike, beşdar bûn. [Bi mudaxele](#) Rûniştina diyalogê ya devkî ya bi Raportorê Mafên Mirovan ê Koçberan re, di rûniştina 56. A Konseya Mafên Mirovan de pêk hat.

Navbeynkariyê behsa zêdebûna cudakarî û gotinên nefretê li dijî penaberên Sûriyeyî li welatên cîranên Sûriyê û zêdebûna tirsnaq di dersînorkirina neqanûnî de kir. Wê bang li dewletan kir ku di çarçoveya qanûnên navdewletî de erkên xwe yên li hemberî penaberên Sûriyê bi bîr bin.

Destpêkirina Platforma Malbatên Windayan li Bakur û Rojhilatê Sûriyê

Di 6`ê Hezîrana 2024`an de, Temûz destpêkirina “Platforma Malbatên Windayan li Bakur û Rojhilatê Sûriyê” ragihand, platformeke serbixwe ku malbatên windaû û bi darê zorê wendabûyî li Bakur û Bakurê Rojhilatê Sûriyê dicivîne û ji bo peyda kirina cihekî bi bandor ji bo birêxistinkirina hewldanan û veguheztina zanyariyan dixebite û hewl dide ku qurbanî û malbatên

kesên ku bi darê zorê hatine windakirin di xebatên lêgerîn, heqîqet û edaletê de zêde bike, wekî bingehek ji bo pêkanîna aştiyeke berfireh û domdar li Sûriyê.

di şewira bi malbatên windayan û însiyatîfên şehîd û berxwedêran ên li Bakur û Bakurê Rojhilatê Sûriyê de hate ragihandin ku ew ê piştgiriya hêsankirina şewir û çalakiyên endamên platformê bikin û piştgiriya teknîkî û şewirmendiyê bi armanca pêşxistina pîlan û siyasetên xwe, di çarçoveya hewldana Komeleyê ji bo piştgiriya her hewldanên watedar ji bo eşkerekirina çarenûsa windayan û bi darê zorê û piştgiriya malbatên wan di lêgerîna wan de ji bo derxistina rastiyan û pêkanîna edaletê, bi hevkarîya “Peymana Ji bo Rastî û Edaletê” û civaka sivil a Sûriyeyê

[Bi dawîbû](#) “Min Azad Bike” Qonaxa yekemîn a projeya Manasrah [Sazûman](https://iimp.un.org/ar/home) <https://iimp.un.org/ar/home> Komîseriya Serbixwe ya Windayan li Sûriyê Di vê merheleya projeyê de însiyatîfê ji bo afirandina cihekê ji bo peywendiyên bi malbat, civaka herêmî û aktorên civakê yên bakurê rojavayê Sûriyeyê re û avakirina bingeheke civakê ya alîgir ji bo saziya ku rewatiyê dide

wê û pozîsyona komeleyên qurbanî, rizgarkirî û malbatên windayan xurt dike, xebitî. MSF`ê ji Sibata 2024`an heta Tîrmeha 2024`an 56 dewreyên avakirina zanabûnê, 28 li bajarê Efrînê û 28 li bajarê Selqin ê bakurê rojavayê Sûriyeyê li dar xist. Hejmara beşdarên malbatên qurbanîyan û kesên ku ji ber windakirina bi darê zorê hatine windakirin gihîşt 676 kesa, bi însiyatîfa ku balê dikişîne ser tevlibûna Jinan, ji sedî 74 jin beşdarî rûniştinên avakirina zanînan dibin.

Tespîten “Min Azad Bike” der heqê saziya navneteweyî de pêşketineke zelal a zanebûna malbatên qurbanan nîşan da. Ji bo parvekirina çîrokên cuda û her wiha ji bo ku malbat pêşniyaran li Weqfê bikin, rûniştinên bi ewle yên înteraktîf xizmet kirin.

Însiyatîfa “Tovê Qencyê” di navbera çile û hezîrana îsal de çalakiya çîrokbêjîyê li dar xist û têde 33 zarokên malbatên girtiyan beşdar bûn. Zarokan bi rêya çalakiyê karîbûn hunerên xwe yê nivîsandinê xurt bikin û bi afirandina çîrokên xeyalî xwe îfade bikin. Çalakiyê alîkariya zarokan kir ku fikrên xwe pêş bixin û bi hestên kêfxweşî, xemgînî û hêrsê mijûl bibin û bi pirtûka ku bi navê “Tîpên Êşê” nivîsandibûn bi encam bû.

Her wiha di heman dewrê de Komeleyê çalakiya xêzkirina dermanan jî li dar xist û tê de 30 zarokên kur û xizmên girtiyan li Sûriyê beşdar bûn. Di çalakiyê de alîkariya zarokan hate kirin ku fikr û hestên xwe bînin ziman û tevkarî li kêmkirina stres û stresa ku êşên wan dikişînin kir. Zarokan jî bo ku wêneyên xwe biafirînin wax, akrîlîk, rengareng û tebeqe bi kar anîn. Însiyatîfa “Tovê Qencyê” çalakiyên berê bi lidarxistina pêşangeheke çîrok û tabloyên ku zarokan amade kirine bi dawî kir û însiyatîfê çîrok û xêzkirin di pirtûka bi navê “[Xewnên Belavbûyî](#)” de berhev kir.

Însiyatîfa “Tovê Qencyê” bi hevkarîya MAPS’ê ji 12’ê Mijdara 2023’an heta 21’ê Gulana 2024’an bernameya “Mezinkirina Zarokên Mezin” organîze kir û 30 jinên ji 35 salî biçûktir ên dayikên zarokan di nava însiyatîfê de hedef girt. Bi armanca xurtkirina têkiliya dayik û zarokan, rakirina astengiyên li ber ragihandina bi bandor û zêdekirina hişmendiya dayikan a li ser berjewendiyên zarokên xwe, 14 rûniştin hatin lidarxistin. Her wiha amûrên ku bawerîya zarokan bi xwe zêde dikin û alîkariya avakirina dostaniyê bi wan re dikin, ji dayikan re tîp peyda kirin. Ji ber ku dayikek bi zaroka xwe ya cixareyê re fêr bû û bi wî re îqna kir ku dev jê berde, û danişîn jî ji hêla beşdaran ve baş hatin pêşwazîkirin.

Endamên Tevgera Malbatên Azadiyê di Hezîrana 2024’an de perwerdeya rêxistinkirina civakê û perwerdeya edaleta demkî di Tebaxa sala 2024’an de qedandin.

Rûniştinên hişmendiyê û perwerdekirina ji bo kesên ku hatine girtin û malbatên qurbanîyan

Di çarçoveya projeya "Li Windayan Bigerin "de ku ji hêla înisîyatîfa" Taafî "ve tê organîzekirin, bi armanca ku di nav kesên ku di gelek mijaran de hişyariyê bidin ,ev înisîyatîf di 6ê Hezîrana 2024an de li ser dozên destdirêjîyê û sûdxuriyê yê li dijî kesên xelas bûyî û malbatên mexdûran civîna hişyariyê li dar xist .Di rûniştinê de axaftvan Diyab Serîa ku rêbazên sextekarî û kedxwariyê ronî kir ,mêvandarî kir û diyar kir ku ev operasyon gelek caran bi rêya navbeynkarên girêdayî şaxên ewlehiyê pêk tên .Herweha axaftvan mînakên belgeyên sexte û rêbazên piştrastkirina pêbawerîya wan ,bi armanca parastina malbatên qurbanan ji kedxwariyê nirxandin.

Taafî di Tebaxa 2024'an de bi armanca xurtkirina kapasîteyên kesên sax di çarçoveya Projeya Şopandinê de du perwerdeyên cuda li ser edaleta demkî û parêzvanîyê organîze kir. Perwerde li ser danasîna têgehên giştî yê dadwerîya veguhestinê û rola wê ya di mijara windayan û windakirina bi darê zorê de, û pêşxistina hunerên pêwîst ji bo pêkanîna kampanyayên parastina bi bandor. Her perwerdeyek bi beşdariya 15 berxwedêran pêk hat û sê rojan dewam kir.

Taafî di 15 'ê Îlona 2024'an de jî rûniştina sêyemîn a hişyarkirinê li dar xist û bi vî rengî bal kişand ser amûrên bilindkirina berxwedan û mayîna psîkolojîk a ji bo berxwedêr û malbatên mexdûran. Mijara rûniştinê biryara kesên hatine surgûnkirin bû. Di rûniştinê de li ser têgînên stres û cûreyên travmayê, ji bilî xweprastina şexsî axaftin hatin Kirin. Bi awayekî înteraktîf bû, ji ber ku kesên sax man tecrûbeyên xwe yê psîkolojîk ên têkildarî binçavkirinê parve kirin û behsa mekanîzmayên ji bo xelasbûna travmayê û çawaniya rûbirûbûna zextên civakî kirin. Stratejiyên ku ji nû ve balê bikişînin jî hatin danasîn, beşdarî beşdarên kûr ên ku ji bo zext û stresê kêmbikin. Di danişînê de danişîna erênî hat Kirin, beşdaran ji bo dabînkirina pêdiviyên xwe girîngiya dewamkirin û pêşvebirina vê cureya piştgirîya derûnî anîn ziman.

Ev belge bi dayîna madî ya ji aliyê Yekîtiya Ewropayê ve hat amadekirin. Naveroka vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide

المركز السوري للإعلام وحرية التعبير
Navenda Sûriyayî ya Ragihandinê û Azadiya Derbirinê
Syrian Center for Media and Freedom of Expression